

Πρακτικά
της αριθ. 3/21-06-2004 συνεδρίασης
της Εθνικής Αστρονομικής Επιτροπής

Η συνεδρίαση έγινε στις 21-06-2004, ημέρα Δευτέρα και ώρα 15:00, στο γραφείο του Καθηγητή κ. Π. Λασκαρίδη, Τομέας Αστρονομίας, Αστροφυσικής & Μηχανικής, Τμήμα Φυσικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πρακτικά κράτησε ο Αιμ. Χαρλαύτης.

<u>Θέματα:</u>	<ol style="list-style-type: none">1) Έγκριση Πρακτικών2) Ανακοινώσεις – Προτάσεις3) Θέματα Φωτορύπανσης4) Λειτουργία ΕΑΕ5) Οικονομικά Θέματα6) Έρευνα & Εκπαίδευση στην Ελλάδα7) Συμμετοχή Ελλάδας στο A&A8) ESO – ESA9) OPTICON και ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ10) Απόδοση αστρονομικών όρων στα Ελληνικά11) Άλλα θέματα
----------------	--

Παρόντες	Σειραδάκης Ιωάννης (Πρόεδρος) Βεντούρα Ιωσήφ Λασκαρίδης Παύλος Τσίγκανος Κανάρης Πλειώνης Εμμανουήλ Χαρλαύτης Αιμίλιος Δαγκλής Ιωάννης
Απόντες	Πράντζος Νίκος, Κατσανέβας Σταύρος, Καφάτος Μηνάς

Ο Πρόεδρος διαπιστώνει την ύπαρξη απαρτίας και κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης στις 15:00 μμ.

Θέμα 1^ο: Έγκριση Πρακτικών

Εγκρίθηκαν και υπεγράφησαν τα πρακτικά της αριθ. 2/23-12-2003 συνεδρίασης.

Θέμα 2^ο: Ανακοινώσεις – Προτάσεις

Ο Πρόεδρος ανακοίνωσε το *Ψήφισμα* (Resolution) και τη *Διακήρυξη* (Declaration) για ένα σταθερό, αξιόπιστο και ταχύ δίκτυο διακίνησης δεδομένων μεταξύ των αστρονομικών ινστιτούτων και ιδιαιτέρως των δύο αστεροσκοπειών (Χελμού, Ελλάς και Rozhen, Βουλγαρία), στα οποία στεγάζονται τα δύο μεγαλύτερα οπτικά τηλεσκόπια της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης, που υπογράφηκαν από τους

εκπροσώπους εννέα κρατών, κατά την 2^η Βαλκανική συνάντησης αστρονόμων στο αστεροσκοπείο Rozhen της Βουλγαρίας, 15-18 Ιουνίου. Έγινε πρόταση να υποστηριχθεί παρόμοια πρόταση για το αστεροσκοπείο Χελμού και από την ΕΛ.Α.Σ.ΕΤ. Τα κείμενα του *Ψηφίσματος* και της *Διακήρυξης* επισυνάπτονται.

Θέμα 3^ο: Θέματα Φωτορύπανσης

Συζητήθηκε το κείμενο νομοθετικής ρύθμισης για την φωτορύπανση που είχε επεξεργαστεί ο κ. Α. Χαρλαύτης και η κ. Μ. Μεταξά. Ο Πρόεδρος επισήμανε, ότι σύμφωνα με τη σχετική απόφαση (Πρακτικά 2/23-12-2003 της Ε.Α.Ε.), το πρόβλημα έχει δύο σκέλη: (α) τη δημιουργία νομοθετικού πλαισίου και (β) τη δημιουργία ιστοσελίδων με σχετικές πληροφορίες για τον κατάλληλο δημόσιο φωτισμό στη χώρα μας.

Το πρώτο σκέλος πρέπει να αντιμετωπισθεί με την προώθηση νομοθετικής ρύθμισης η οποία να επιτρέπει τη δημιουργία *Πάρκων Ελεύθερων Φωτορύπανσης* στη χώρα μας. Η νομοθετική ρύθμιση πρέπει να ορίζει τον ανώτατο επιτρεπόμενο φωτισμό στα Πάρκα αυτά και θα προβλέπει την έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων, με τα οποία θα καθορίζονται οι λεπτομέρειες δημιουργίας των επί μέρους *Πάρκων*. Μετά τη νομική κατοχύρωση της δυνατότητας δημιουργίας των *Πάρκων Ελεύθερων Φωτορύπανσης*, οι ενδιαφερόμενοι φορείς, π.χ. το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, θα μπορούν να ζητήσουν τη δημιουργία Πάρκων στις περιοχές ενδιαφέροντός τους, συντάσσοντας, μετά από συνεννόηση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, π.χ. Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ελληνική Επιτροπή Φωτισμού, κ.α., τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα. Ως παραδείγματα δημιουργίας τέτοιων *Πάρκων*, αναφέρθηκαν, καταρχήν, οι περιοχές που περιβάλλουν τα αστεροσκοπεία του Χελμού, του Κρυονερίου και του Σκίνακα.

Μετά την αρχική επεξεργασία του κειμένου της νομοθετικής ρύθμισης, το κείμενο μπορεί να δοθεί στην Ελληνική Επιτροπή Φωτισμού (έχει ήδη ενημερωθεί ο κ. Χ. Καμπεζίδης) για περαιτέρω επεξεργασία.

Το δεύτερο σκέλος μπορεί να αντιμετωπισθεί με τη δημιουργία υπο-σελίδας στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Ε. και τη σύνταξη ενημερωτικού τρίπτυχου. Η ιστοσελίδα θα πρέπει να περιέχει αναλυτικές λεπτομέρειες για ό,τι πρέπει να γνωρίζει ένας υπεύθυνος φορέας για την καλύτερη χρήση της ενέργειας που καταναλώνεται για το δημόσιο ή ευρύ ιδιωτικό φωτισμό. Είναι πολύ σημαντικό οι πληροφορίες που θα περιέχει η υπο-σελίδα να είναι όσο το δυνατόν πλήρεις, πρακτικές (π.χ. δίνοντας πληροφορίες για την ύπαρξη λαμπτήρων νατρίου χαμηλής πίεσης και σκεπάστρων), με το κόστος, αλλά και τα οικονομικά οφέλη, καθώς επίσης και φιλικές προς τον χρήστη. Μετά τη δημιουργία της υπο-σελίδας, το τρίπτυχο, σκοπός του οποίου είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων, θα αποσταλεί σε όλους τους φορείς (καταρχήν, βέβαια, προς τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές), επιζητώντας τη συνεργασία τους για μια αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας που καταναλώνεται για φωτισμό, και επιδιώκοντας την ευαισθητοποίησή τους για τις ανάγκες της αστρονομικής κοινότητας της χώρας μας.

Προτάθηκε επίσης να εξεταστεί η δυνατότητα οργάνωση ημερίδας για την ενημέρωση των δημάρχων σε θέματα φωτορύπανσης (Π. Λασκαρίδης), καθώς επίσης η πιθανή πρόσκληση των Δημάρχων Ανωγείων, Συκουβίων, Καλαβρύτων και Κεφαλονιάς κατά την διάρκεια του συνεδρίου της ΕΛΑΣΕΤ στην Κεφαλονιά το 2005.

Θέμα 4^ο : Λειτουργία ΕΑΕ

Οι δύο νομοθετικές ρυθμίσεις (α) για τον εκσυγχρονισμό της ΕΑΕ και (β) για την απρόσκοπτη πληρωμή της εθνικής συνδρομής στο Editorial Board του περιοδικού

Astronomy and Astrophysics είναι οι βασικές προτεραιότητες για την εύρυθμη λειτουργία της ΕΑΕ. Αποφασίσθηκαν οι εξής πρωτοβουλίες:

Δράσεις:

(1) Αντιπροσωπία της ΕΑΕ από την Αθήνα θα ενημερώσει σχετικά το Διευθυντή Εποπτείας Ερευνητικών Φορέων, κ. Λίτσα.

(2) Ο Πρόεδρος θα αποστείλει σχετική επιστολή ενημέρωσης, ζητώντας παράλληλα συνάντηση με το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Κατά τη συνάντηση θα συζητηθούν οι ζητούμενες δύο νομοθετικές ρυθμίσεις.

Θέμα 5^ο : Οικονομικά Θέματα

Στις αρχές του 2005, αναμένεται η έναρξη της χρηματοδότησης της Εθνικής Αστρονομικής Επιτροπής για τη συμμετοχή της στο Διοικητικό Συμβούλιο (Managerial Board) από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο OPTICON. Η χρηματοδότηση έχει ζητηθεί να διεκπεραιώνεται μέσω του Ειδικού Λογαριασμού του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (έδρα της ΕΑΕ). Με την έναρξη της χρηματοδότησης, προτάθηκε να ζητηθεί η συνήθης σε προγράμματα της ΕΕ *συνδυασμένη χρηματοδότηση* (matching funds) από την ΓΓΕΤ. Το ταξίδι-συμμετοχή του Εθνικού εκπροσώπου (Καθηγητού Ι. Βεντούρα) στη συνεδρίαση του Board of Directors του περιοδικού *Astronomy & Astrophysics* πραγματοποιήθηκε ομαλά και με την πλήρη υποστήριξη της ΓΓΕΤ. Υπάρχει καθυστέρηση της χρηματοδότησης, λόγω περιορισμένης ρευστότητας, αλλά ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας έχει υποσχεθεί λεπτομερώς την πλήρη αποζημίωση.

Θέμα 6^ο : Έρευνα & Εκπαίδευση στην Ελλάδα

Συζητήθηκαν σε βάθος τα διαδικαστικά και οικονομικά προβλήματα χρηματοδότησης της έρευνας από το ΙΚΥ (μεταπτυχιακοί και μεταδιδακτορικοί ερευνητές) και έγινε μία σύνοψη των ενεργειών της ΕΑΕ.

Θέμα 7^ο : Συμμετοχή Ελλάδας στο Α&Α

Τον Απρίλιο 2004 έγινε η ετήσια συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου του περιοδικού *Astronomy & Astrophysics*, στο οποίο συμμετείχε ο Καθηγητής Ι. Βεντούρα, ως Εθνικός Εκπρόσωπος. Ο κ. Βεντούρα κατέθεσε αναφορά για τα πεπραγμένα της συνεδρίασης. Σημειώθηκε ότι μετά την αλλαγή του Εκδότη του περιοδικού (το 2002) από τον εκδοτικό οίκο Springer στον εκδοτικό οίκο EDP Sciences, τα ελληνικά ιδρύματα που δεν έχουν δική τους συνδρομή, δεν έχουν πλέον ηλεκτρονική πρόσβαση στο περιοδικό. Αποφασίσθηκε να ζητηθεί από τον κ. Παπάζογλου, επιστημονικά εκπρόσωπο του δικτύου HEALINK, να εξετάσει τη δυνατότητα να συναφθεί σύμβαση και με τον εκδοτικό οίκο EDP Sciences, ώστε να καταστεί εκ νέου δυνατή η ηλεκτρονική πρόσβαση όλων των ελλήνων αστρονόμων στο περιοδικό *Astronomy & Astrophysics*.

Θέμα 8^ο : ESO – ESA

Συζητήθηκε η σχέση της Ελλάδας με τον διεθνή οργανισμό ESO καθώς και τα βήματα που χρειάζονται για να επιτευχθεί η ένταξη και της χώρας μας στο ESO μέσα στην επόμενη δεκαετία. Αναφέρθηκε, ότι με την ένταξη της χώρας μας στο πρόγραμμα OPTICON, οι έλληνες αστρονόμοι έχουν πρόσβαση στα μεσαίου μεγέθους τηλεσκόπια της ESO και μπορούν να συμμετέχουν σε προγράμματά της. Σημειώθηκε ότι η Ουγγαρία και η Ισπανία ενδιαφέρονται να γίνουν τα επόμενα μέλη μετά την Φιλανδία η οποία με περίπου 25 παρατηρητές γίνεται πλήρες μέλος την 1^η Ιουλίου 2004.

Αποφασίσθηκε να ενεργοποιηθεί ξανά η Ε.Α.Ε. στο θέμα της ένταξη της χώρας μας στο ESO με, καταρχήν, ενημέρωση της ΓΓΕΤ ως προς τις εξελίξεις στον Ελληνικό χώρο της αστρονομίας (OPTICON, ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ, ESA, εθνική χρηματοδότηση κατασκευής οργάνων, νέες θέσεις αστροφυσικής) και διερεύνηση προοπτικής ένταξης στο ESO.

Συζητήθηκαν τα πλεονεκτήματα της ένταξης της Ελλάδας στην ESA και αναζητήθηκαν οι δράσεις εκείνες που θα ωφελούσαν την αστρονομική κοινότητα.

Θέμα 9^ο : OPTICON και ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ

Διευκρινίστηκαν ορισμένα διαδικαστικά θέματα σχετικά της συμμετοχής της ΕΑΕ στο OPTICON. Η εταιρεία ZEISS βρίσκεται στον Χελμό όπου συναρμολογεί το τηλεσκόπιο με στόχο το «πρώτο φως» το μήνα Σεπτέμβριο. Η μονάδα του δευτερεύοντος κατόπτρου και η μονάδα οδήγησης, που βρίσκονται ακόμη στο εργοστάσιο, είναι έτοιμες να αποσταλούν στο Χελμό, σύμφωνα με την ZEISS. Ο κ. Τσίγκανος επισήμανε ότι η κοινότητα προσμένει πολλά από την κατάλληλη αξιοποίηση του τηλεσκοπίου, τεχνολογικά και ερευνητικά.

Θέμα 10^ο : Απόδοση αστρονομικών όρων στα Ελληνικά

Επισημάνθηκε το πρόβλημα έλλειψης κοινά αποδεκτών αστρονομικών όρων στην Ελληνική γλώσσα. Έγινε σύντομη αναδρομή σε e-επικοινωνία μεταξύ μελών της ΕΑΕ για το θέμα. Αποφασίσθηκε:

1. Να διερευνηθεί η δυνατότητα καταχώρησης αστρονομικών όρων, με τη μετάφρασή τους, στην ιστοσελίδα της ΕΑΕ και η δημιουργία σχετικού αρχείου.
2. Να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας αγγλο-ελληνικού λεξικού αστρονομικών όρων, με πιθανή χρηματοδότηση από ΕΠΕΑΕΚ

Θέμα 11^ο : Άλλα θέματα

Ο κ. Πλειώνης συνεχίζει την αναβάθμιση των ιστοσελίδων της ΕΑΕ. Ο κ. Χαρλαύτης ανακοίνωσε, ότι κατά την παραμονή του στις Η.Π.Α. διαπίστωσε ότι η ηλιακή φυσική, με έμφαση σε διαστημικά πειράματα, βρίσκεται σε άνοδο στις ΗΠΑ με σημαντική συμμετοχή ελλήνων αστρονόμων, π.χ. κ. Β. Αγγελόπουλος, SSL, Berkeley (PI: THEMIS cluster of five satellites, NASA, 2008), κ. Α. Βουρλίδας, NRL (PI: new VAULT rocket mission, co-PI STEREO, NASA).

Ο Πρόεδρος ευχαρίστησε τα μέλη της Επιτροπής για τη συμμετοχή τους στη συνεδρίαση και έλυσε τη συνεδρίαση στις 17:30.